

שלחן ערוך אורח חיים קלה, ו

אם אין כהן בבהכ"נ, קורא ישראל במקום כהן, (כג) ולא יעלה אחריו לוי. הגה: אבל ראשון (כד) יוכל לעלות; (ב"י מהרי"ל בשם ר' ירוחם נ"ב בח"ג) (כה) וכשקורין אותו, אומרים במקום כהן, שלא יטעו לומר שזהו כהן (טור).

פסקי תשובות אורח חיים סימן קלה אות י

י. כשאין כהן - לתת ללוי ראשון, לכבד בו חתן

שם: אם אין כהן בביהכ"נ הולכים אחר הגדול בחכמה ומניין אף על פי שאחר גדול בשנים. ועיין להלן סימן קל"ו אות ד' דעפ"י קבלה יש ענין גדול לעלות לעליית שלישי בימות החול ולעליית ישישי בשבת וחמישי ביום טוב, ועליות אלו מכבדים את האנשים החשובים בחכמה וכו'.

ואם יש חתן בביהכ"נ, כתב הפר"ח (סק"א) שיש לתת לו העליה הראשונה כשאין כהן, כי חתן איתקש לכהן שנאמר כחתן יכהן פאר (מועד קטן⁶⁰ כ"ח ב).

אך אין ענין לתת ללוי העליה הראשונה כשאין כהן, ואדרבה מצינו בכמה פוסקים⁶¹ שכתבו שאין לתת ללוי עליית ראשון כדי⁶² שלא יטעו לומר שכהן הוא, וגם דעפ"י הקבלה⁶³ כהן לוי וישראל נגד חסד גבורה ותפארת, ואין להתחיל במדת הגבורה, ואם כי לדינא אין לנו אלא דברי⁶⁴ הרמ"א (סעיף ו') דיכול לוי לעלות ראשון, מ"מ חיובא ודאי ליכא, ואף לאלו המחמירים⁶⁵ בזה, אם הלוי חיוב או צריך לברך הגומל ודאי⁶⁶ צריכים לקרותו ראשון (דכשלא יעלה ראשון שוב לא יוכל לעלות לשני ושלישי (כדלהלן סעיף ו')), ויאמר הגבאי בקול 'אין כאן כהן יעמוד לוי במקום הכהן'.

(כג) **משנה ברורה:** ולא יעלה אחריו לוי - דכיון דישראל קראו לפניו אם יעלה אחריו לוי יאמרו שהראשון כהן היה ואף שאמר במקום כהן כשקראוהו וכדלקמיה אפ"ה חיישינן מפני הנכנסים אח"כ שלא שמעו כשקראוהו [פרישה]:

(כד) **משנה ברורה:** יוכל לעלות - דלא גרע מישראל ודוקא כשאין הישראל גדול מהלוי דאל"ה יקראוהו ראשון ושוב לא יקראו ללוי כלל [אחרונים]. ולענין לקרות ללוי שלישי או רביעי במקום שקראו לישראל במקום כהן י"א דמותר ויש אוסרין ולפי המבואר לקמן בסוף סעיף י' במ"א בשם הלבוש דבמדינות אלו אין נוהגין לקרות לכהן או ללוי רק לאחרון או למפטרין אין נפקא מינה בזה:

(כה) **משנה ברורה:** וכשקוראין אותו - היינו בין כשקוראין ישראל במקום כהן או לוי:

הערות פסקי תשובות

⁶⁰. ולשון הגמ' שם "א"ר חמא ב"ר חנינא מנין לחתן שמסיב בראש שנאמר כחתן יכהן פאר, מה כהן בראש אף חתן בראש, וכהן גופיה מנלן, דתנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו שכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון לקריה"ת וכו", הרי שהשוה חתן לכהן לענין זה ממש.

⁶¹. עיין בבית יוסף ובב"ח, ובד"מ מביא ג"כ דברי האגור דבאשכנז אין קורין ללוי ראשון.

⁶². ב"ח.

⁶³. מור וקציעה סי' זה שפוסק כן למעשה.

⁶⁴. ואף המחבר ס"ל כן ולא בא הרמ"א לחלוק על דברי השו"ע אלא לפרש דבריו, כן ס"ל בביאור הגר"א ומאמ"ר וא"ר ועוד אחרונים (דלא כשו"ת בית יהודה סי' א' וב' דס"ל דהוא פלוגתא בין המחבר והרמ"א ולמחבר אין ללוי לעלות ראשון), וכן הכריע החיד"א זי"ע במחז"ב סק"ד דלוי עולה ראשון לתורה ללא פקפוק, וכן המנהג למעשה גם בקרב הספרדים כמ"ש בשו"ת אור לציון ח"ב הל' קריה"ת פ"ט ושו"ת יבי"א ח"ו סי' כ"ד.

⁶⁵. ה"ה הכה"ח סק"מ דמסיק דשב ואל תעשה עדיף ואין לקרות ללוי ראשון, ובס' מרא דשמעתתא אות מ"א שהגרמ"א פריינד זצ"ל הקפיד על כך.

⁶⁶. שו"ת יבי"א שם, וכ"ה בכה"ח שם לענין חתן.